

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

Факультет захисту рослин

**ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА ЕКОЛОГІЯ**

Рівень вищої освіти Другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти Магістр

Галузь знань 10 Природничі науки

Спеціальність 101 Екологія

Затверджено вченою радою

факультету захисту рослин

Голова вченої ради

Забродіна І.В. Забродіна

(протокол № 12 від 30 серпня 2021 р.)

Програма атестації

вводиться в дію з 1 вересня 2021 року

декан Забродіна І.В. Забродіна

Харків-2021

I. Преамбула

Програма атестації здобувачів вищої освіти
Освітньо-професійна програма Екологія
Рівень вищої освіти Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти Магістр
Галузь знань 10 природничі науки
Спеціальність 101 Екологія

1. ВНЕСЕНО кафедрою екології та біотехнології
Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва
30 серпня 2021 р. протокол № 1.

2. РОЗРОБНИКИ:

1. Головань Л.В., к. с.-г. н., доцент
2. Білецький Є.М., д. біол. н., професор
3. Бузіна І.М., к. с.-г. н., доцент
4. Непран І.В., к. с.-г. н., доцент

3. СХВАЛЕНО

Науково-методичною радою
факультету захисту рослин

Протокол №12 від 30 серпня 2021 року

Голова науково-методичної ради _____ І.В. Забродіна

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти	5
2. Вимоги до кваліфікаційної роботи	7
3. Оцінювання рівня якості підготовки	8
4. Порядок присвоєння кваліфікації	9
5. Перелік нормативних документів, на яких базується програма атестації	9

ВСТУП

Атестація – це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої (наукової) програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту. Атестація здобувачів вищої освіти Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва, здійснюється відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», Статуту Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва, Положення про організацію освітнього процесу Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва.

Програма атестації встановлює:

- основні вимоги до атестації здобувачів вищої освіти;
- принципи формування і реалізації системи засобів атестації здобувачів вищої освіти;
- процедури та методи проектування регламентованих засобів контролю ступеня досягнення кінцевої мети запланованих результатів навчання освітньо-професійної підготовки здобувачів вищої освіти;
- процедури та форми організації кваліфікаційних випробувань;
- процедури та критерії оцінювання якості підготовки здобувачів вищої освіти.

1. Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти

Магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90 кредитів ЄКТС.

Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра.

Атестація осіб, які здобувають ступінь магістра, здійснюється екзаменаційною комісією, до складу якої можуть включатися представники роботодавців та їх об'єднань, відповідно до положення про екзаменаційну комісію, затвердженого вченою радою закладу вищої освіти.

Атестація здобувачів вищої освіти проводиться в Університеті за акредитованими спеціальностями.

Здобуття вищої освіти на рівні вищої освіти магістр передбачає успішне виконання здобувачем відповідної освітньо-професійної програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти.

Атестація проводиться на підставі оцінки професійних знань, умінь та навичок випускників з використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики: захист дипломного проекту (кваліфікаційної роботи) – для здобувачів вищої освіти денної та заочної форми навчання.

Заклад вищої освіти на підставі рішення екзаменаційної комісії присуджує особі, яка успішно виконала освітньо-професійну програму на певному рівні вищої освіти, відповідний ступінь вищої освіти та присвоює відповідну кваліфікацію і видає диплом магістра державного зразка.

Невід'ємною частиною диплома магістра є додаток до диплома європейського зразка, що містить структуровану інформацію про завершене навчання. У додатку до диплома особи міститься інформація про результати навчання, що складається з інформації про назви освітніх компонентів, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС, а також відомості про національну систему вищої освіти України.

Зміст освіти магістрів визначається освітньою програмою підготовки. Освітня програма підготовки магістрів – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік освітніх компонентів і логічну послідовність їх вивчення, кількість

кредитів ЄКТС необхідних для вивчення цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

2. Вимоги до кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота здобувачів магістратури є найбільш важливою складовою освітнього процесу, головним засобом організації їх систематичної самостійної роботи. Кваліфікаційна робота є кваліфікаційним документом, на підставі якого в процесі захисту Екзаменаційна комісія (ЕК) визначає відповідність знань здобувача вищої освіти вимогам освітнього рівня, його здатність до самостійної наукової роботи чи практичної діяльності. Метою виконання дипломного дослідження є глибоке осмислення теми, комплексне оволодіння методами самостійного дослідження, практичне застосування знань для вирішення конкретних завдань у певному виді економічної діяльності.

Робота має демонструвати:

- рівень теоретичної підготовки магістра;
- вміння удосконалювати та аналізувати наукові джерела;
- здатність використовувати сучасні інформаційні технології;
- уміння знаходити аналоги розв'язання проблеми у вітчизняній і зарубіжній практиці та адаптувати їх до конкретного предмета (об'єкта дослідження).

Тематика кваліфікаційних робіт здобувачів магістратури розробляється відповідними випусковими кафедрами і уточнюється в процесі індивідуальної роботи зі здобувачами магістратури. Здобувачу надається право обрати тему магістерської роботи в межах програми підготовки, чи іншу тему, назва і спрямованість якої відрізняється від рекомендованої (типової) тематики. Під час вибору теми слід враховувати її актуальність, можливість отримання і опрацювання експериментального матеріалу,

наявність власних науково-технічних і методичних напрацювань, перспективу професійної орієнтації.

З метою своєчасної та якісної підготовки кваліфікаційної роботи наказом ректора ХНАУ ім. В.В. Докучаєва за здобувачами вищої освіти магістратури згідно з поданням кафедр закріплюються наукові керівники. Ними можуть бути доктори та кандидати наук. Кількість здобувачів магістерських освітньо-професійних програм, закріплених за одним науковим керівником, як правило, не повинна перевищувати 5 (п'яти) випускників денної форми навчання. Науковий керівник за проханням здобувача вищої освіти має право змінити тему роботи, погодивши це на засіданні кафедри не пізніше, ніж за три місяці до визначеного терміну подання завершеної роботи. Заміна теми роботи оформляється наказом по ХНАУ ім. В.В. Докучаєва.

Науковий керівник кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти магістратури:

- керує підготовкою роботи;
- контролює виконання графіка підготовки роботи;
- аналізує та контролює організацію самостійної підготовки здобувача вищої освіти;
- надає допомогу в розробці календарного графіка на весь період підготовки роботи;
- рекомендує необхідну основну літературу, довідкові, архівні матеріали інші джерела для опрацювання;
- проводить систематичні визначені розкладом та призначені за необхідністю консультації, бесіди;
- контролює виконання роботи за складовими і в цілому.

Обов'язковими складовими кваліфікаційної роботи є: вступ; три розділи – теоретичний, аналітичний та рекомендаційний; висновки. Матеріал кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти магістратури повинен подати в такій послідовності:

- титульна сторінка;
- завдання на виконання роботи;
- зміст;
- вступ;
- основна частина (теоретичний, аналітичний та рекомендаційний розділи);
- загальні висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Завершену і оформлену належним чином роботу обов'язково підписує автор.

Під час підготовки кваліфікаційної роботи здобувачі вищої освіти магістратури повинні дотримуватись таких вимог:

- робота на здобуття кваліфікації магістра має виконуватися державною мовою;
- кваліфікаційна робота повинна готуватися кожним здобувачем індивідуально;
- кваліфікаційна робота має бути спрямована на вирішення конкретних проблем або комплексу проблем з глибоким розумінням напряду використання теоретичних розробок щодо їх розв'язання;
- у кваліфікаційній роботі здобувачів вищої освіти магістратури мають бути наведені відомості щодо практичного застосування одержаних результатів дослідження;
- кваліфікаційна робота повинна свідчити про вміння здобувача вищої освіти стисло, логічно та аргументовано викладати положення наукового і практичного спрямування;
- текст роботи має бути викладено без граматичних і стилістичних помилок, а її оформлення – відповідати вимогам, що висуваються до подібних робіт Державним стандартом України;

– під час написання кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти магістратури обов'язково повинен робити посилання на автора та джерело інформації;

Завершена кваліфікаційна робота здобувачів вищої освіти магістратури підписана автором, разом з письмовим відзивом керівника доповідається на відповідній кафедрі, де приймається рішення про допуск здобувача вищої освіти до захисту. Допущена до захисту кваліфікаційна робота направляється на зовнішню рецензію. До рецензування залучаються провідні фахівці науково-дослідних установ та закладів вищої освіти.

3. Оцінювання рівня якості підготовки

Згідно із Законом України "Про вищу освіту" підсумкова атестація випускників закладів вищої освіти усіх форм власності здійснюється Екзаменаційною комісією. Голова Екзаменаційної комісії затверджується ректором університету.

Підсумкова атестація проводиться у формі захисту дипломного проекту (кваліфікаційної роботи) для денної та заочної форм навчання.

Кваліфікаційні роботи здобувачі магістратури захищають перед Екзаменаційною комісією (ЕК). Списки здобувачів допущених до захисту кваліфікаційних робіт подаються ЕК деканатами. Вони організують ознайомлення членів комісії з кваліфікаційними роботами здобувачів вищої освіти магістратури. Екзаменаційній комісії перед початком захисту кваліфікаційних робіт деканатами подаються такі документи: зведена відомість про виконання здобувачами вищої освіти навчального плану й отримані ними оцінки, відзив наукового керівника кваліфікаційної роботи, рецензія на кваліфікаційну роботу.

Перед захистом здобувач вищої освіти зобов'язаний ознайомитися з відзивом наукового керівника і рецензією, проаналізувати їх та підготувати відповіді на зауваження.

До захисту не допускаються здобувачі вищої освіти, які не виконали навчальної магістерської програми і на момент подання до захисту кваліфікаційної роботи мають академічну заборгованість.

Захист кваліфікаційних робіт проводиться на відкритому засіданні ЕК за участю не менш як половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії.

Дата захисту визначається графіком засідань Екзаменаційної комісії, що затверджується наказом ректора ХНАУ ім. В.В. Докучаєва і доводиться деканатами до відома голови, членів ЕК, здобувачів вищої освіти. Цим наказом призначається секретар комісії, який має забезпечувати відповідне документування її роботи.

Процедура захисту кваліфікаційної роботи здобувачів вищої освіти магістратури складається з:

- доповіді здобувача вищої освіти;
- відповідей на запитання членів ЕК;
- відповідей на зауваження рецензентів та наукового керівника;
- підсумків захисту кваліфікаційної роботи (дається оцінка кваліфікаційній роботі кожного здобувача вищої освіти).

Здобувач вищої освіти готує до захисту доповідь та ілюстративний матеріал у вигляді таблиць, графіків, слайдів, відеосюжетів тощо, які відображають результати дослідження, основні висновки, узагальнення та пропозиції, що містяться в роботі. Необхідну кількість та зміст ілюстрацій доповідач визначає самостійно та погоджує з керівником.

Захист кваліфікаційної роботи розпочинається з доповіді її автора, який протягом 10 хвилин повинен викласти:

- актуальність теми;
- структуру роботи;
- об'єкт дослідження;
- зміст запропонованих організаційно-економічних заходів та їх обґрунтування.

На завершення доповіді здобувач вищої освіти має відзначити:

- які розробки та висновки вже використовуються або намічені до використання у виробництві;
- де ще, на думку автора, можуть бути використані результати дослідження;
- яка фактична і очікувана ефективність запропонованих заходів;
- яким чином необхідно продовжити дослідження за вибраним напрямом.

Члени ЕК, які присутні на захисті, ставлять доповідачу запитання з метою визначення рівня його загальнотеоретичної і професійної підготовки та наукової ерудиції.

Після відповіді на запитання слово надається науковому керівникові для характеристики і оцінки кваліфікаційної роботи. У разі його відсутності з поважної причини відзив повинен бути оприлюднений одним з членів ЕК. Потім оголошується рецензія на кваліфікаційну роботу, яка захищається.

Під час захисту ведеться протокол засідання ЕК. Окремо відзначається думка членів ЕК про наукову і практичну цінність кваліфікаційної роботи та їх рекомендації щодо пропозицій автора. Загальний захист кваліфікаційної роботи здобувачів магістратури не повинен, як правило, перевищувати 30 хвилин.

Випускники, які отримали під час захисту незадовільні оцінки, відраховуються з університету і їм видається академічна довідка про навчання в магістратурі. Для повторного захисту кваліфікаційна робота може бути прийнята лише через рік.

На підставі рецензії, відзиву наукового керівника та результатів захисту кваліфікаційної роботи Екзаменаційна комісія приймає мотивоване рішення стосовно кожного здобувача щодо оцінки кваліфікаційної роботи та присвоєння їй автору кваліфікації магістра. Рішення Екзаменаційної комісії щодо оцінки знань, виявлених під час підготовки та захисті кваліфікаційної роботи, а також присвоєння здобувачу магістерської програми кваліфікації

магістра та видачі йому відповідного диплома приймається на закритому засіданні відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні. Після обговорення підсумків захисту на закритому засіданні ЕК оприлюднюється її рішення. У разі незгоди членів ЕК щодо оцінки певної кваліфікаційної роботи і однакової кількості голосів голос голови є вирішальним.

Результати захисту кваліфікаційних робіт оголошуються в день захисту після оформлення протоколів Екзаменаційної комісії. Секретар комісії веде протоколи захисту, які підписуються головою і членами ЕК і здаються в навчальний відділ. Секретар ЕК після захисту усі кваліфікаційні роботи здає до архіву ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, де вони зберігаються протягом п'яти років.

4. Порядок присвоєння кваліфікації

За результатами успішного захисту кваліфікаційної роботи Екзаменаційна комісія приймає рішення про присвоєння кваліфікації Магістра з екології і про видачу здобувачу вищої освіти диплома встановленого зразка.

5. Перелік нормативних документів, на яких базується програма атестації

Програма атестації здобувачів вищої освіти сформована на основі таких нормативних документів:

– Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII.

URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>;

– Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII.

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>;

– Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21.12.2017 № 1648)

«Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>;

– Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266».

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>;

– Національний освітній глосарій: вища освіта.

<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/nauk%20method%20rada/glossariy.pdf>;

– Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (зі змінами).

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>;

– Стандарт вищої освіти за спеціальністю 101 Екологія галузі знань 10 Природничі науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/101-ekologiya-magistr.pdf>

– Освітньо-професійна програма Екологія другого рівня вищої освіти за спеціальністю 101 Екологія галузь знань 10 Природничі науки.

<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5420/opp2019.pdf>

– Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва.

<https://knau.kharkov.ua/uploads/pubinfo/2020/polsoek.pdf>

– Положення про підготовку здобувачів вищої освіти другого(магістерського) рівня у Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва

<https://knau.kharkov.ua/uploads/pubinfo/pol2017/polosvproc.m.pdf>